

Systematiskt förbättringsarbete – ett stöd i vardagens kvalitetsarbete

Kristina Malmsten, Utvecklingsledare Qulturum, Region Jönköpings län
Åsa Carlsson, Medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS, Söderköpings kommun

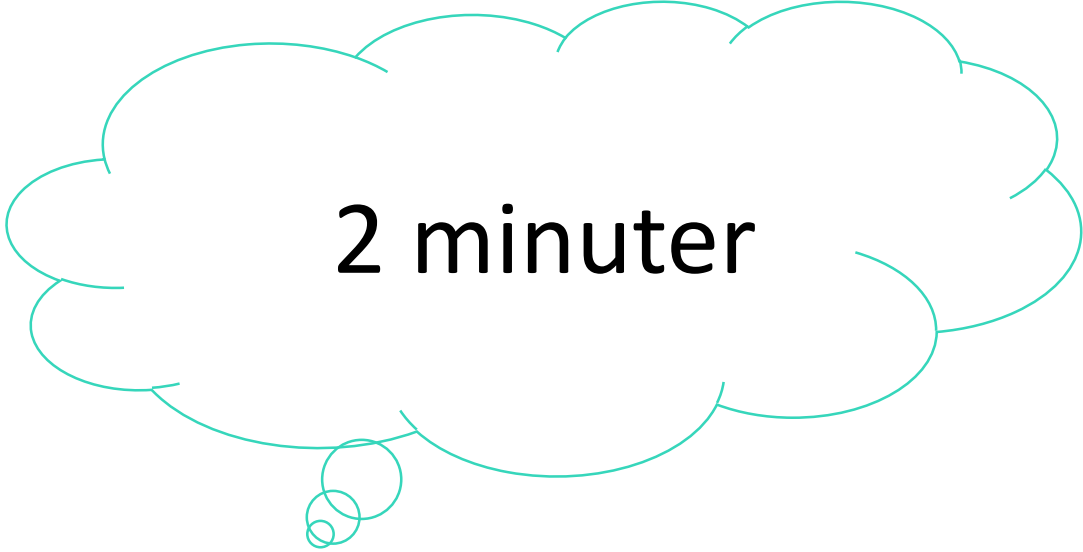

När teori möter praktik

- **Förbättringskunskap**
 - Mål
 - Mått
 - Idéer
 - PGSA hjul
- **Mätningars betydelse vid förbättringsarbete**
- **Verktyg**
 - Fiskbensdiagram
 - Påverkansanalyser

Ett lyckat förbättringsarbete

- Vad gjorde du/ni?
- Ingredienser?

2 minuter

Förbättringar är en del av det dagliga jobbet

Batalden PB, Stoltz (1993) P. A Framework for the continual Improvement of Health Care. The Joint Commission Journal on Quality Improvement. 19(10): 424-425, October 1999
[Verksamhetsutveckling i systemet för kunskapsstyrning](#)

Utvecklad av Batalden, P.

Förbättringsmodell

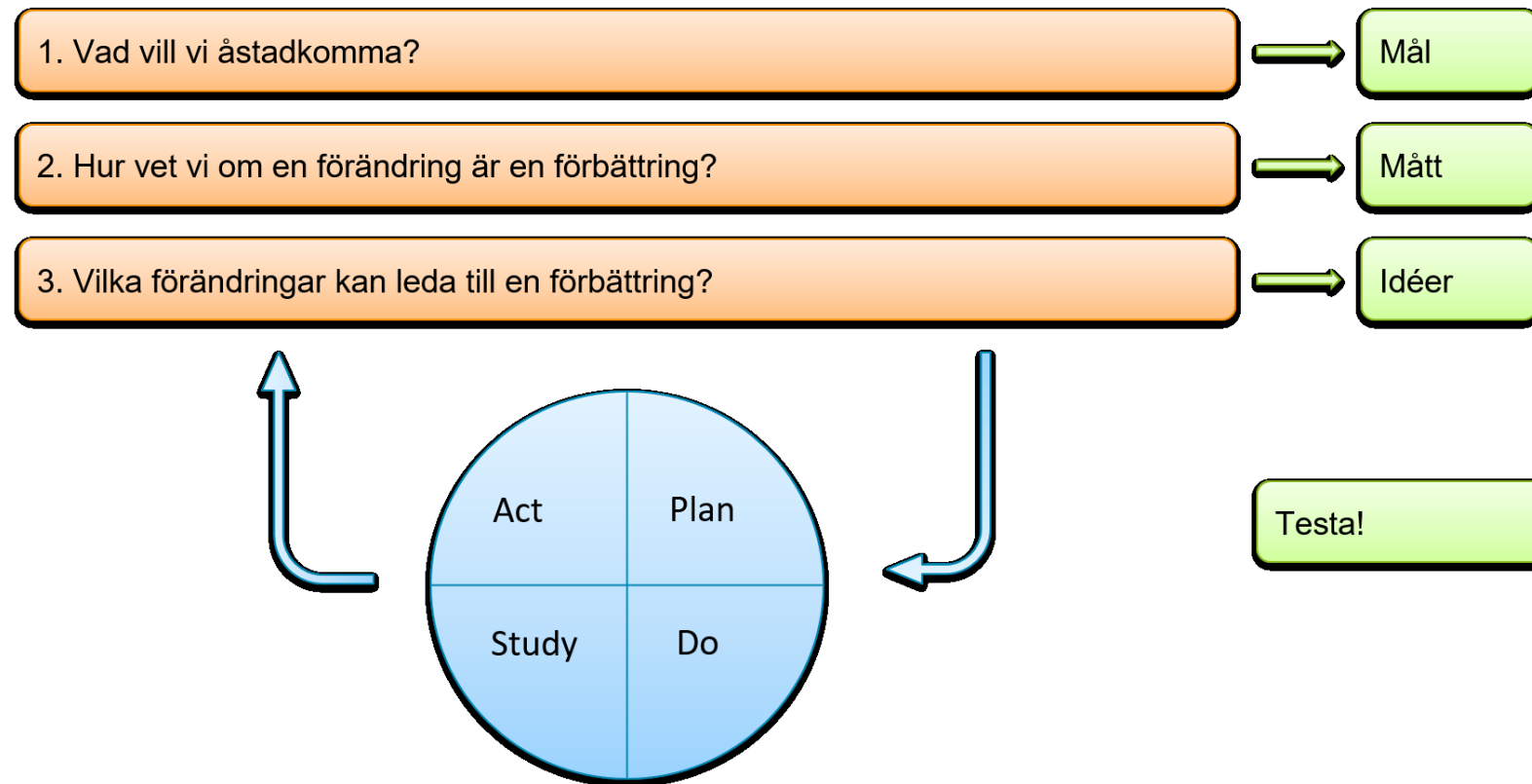

Bild: <https://kunskapsstyrningvard.se/verksamhetsutveckling/omverksamhetsutvecklingattnaditvivill.1831.html>

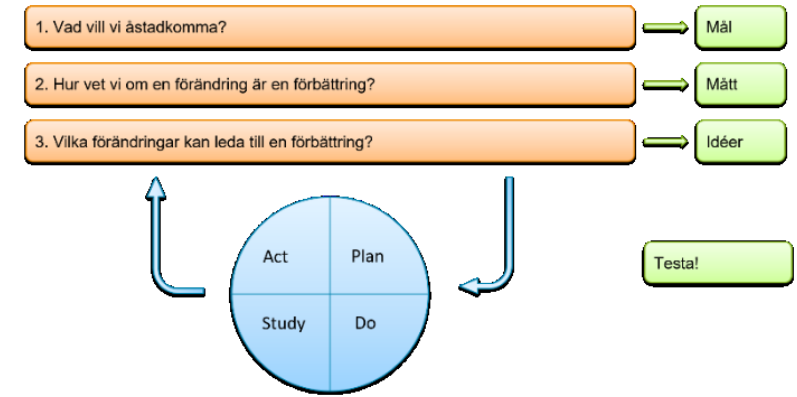
Efter T Nolan, E Deming m fl <http://www.ihl.org/resources/Pages/HowtoImprove/default.aspx>

Langley GJ, et al. *The Improvement Guide: a Practical Approach to Enhancing Organizational Performance*. 2nd ed. San Francisco: Jossey-Bass; 2009.

[Verksamhetsutveckling i systemet för kunskapsstyrning](#)

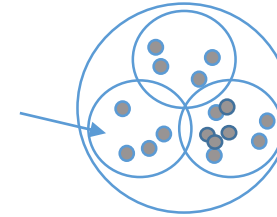
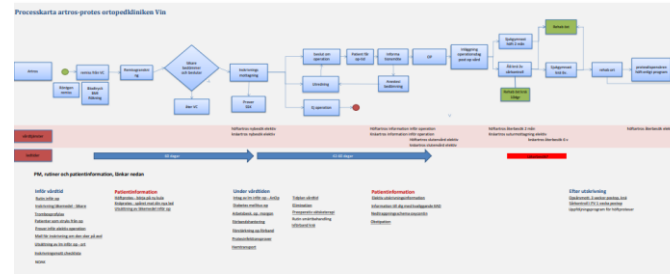
Förbättringsarbete med systematik

- Definiera problem. Bakgrund.
- Nuläge och gap
- Formulera mål
- Mätning på plats
- Problemlösning
Analys av nuläge
- Idéer för förbättring
- Förbättring och implementering
- Resultat och visualisering
- Lärande och nästa steg

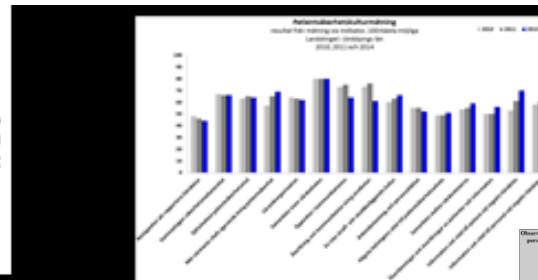
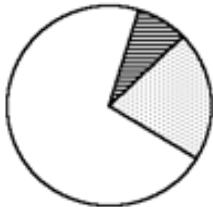
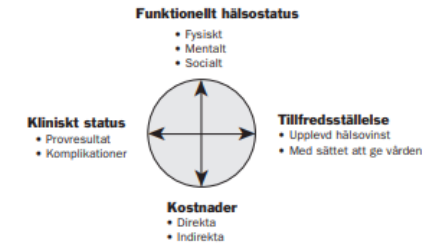
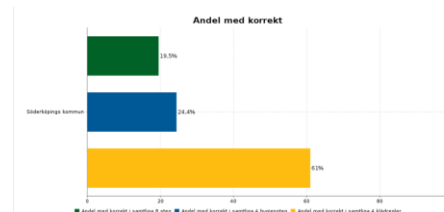
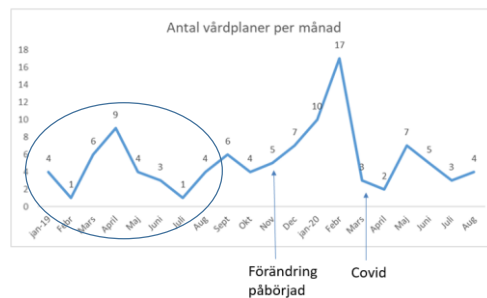

Definiera problem – Bakgrund, baseline och gap

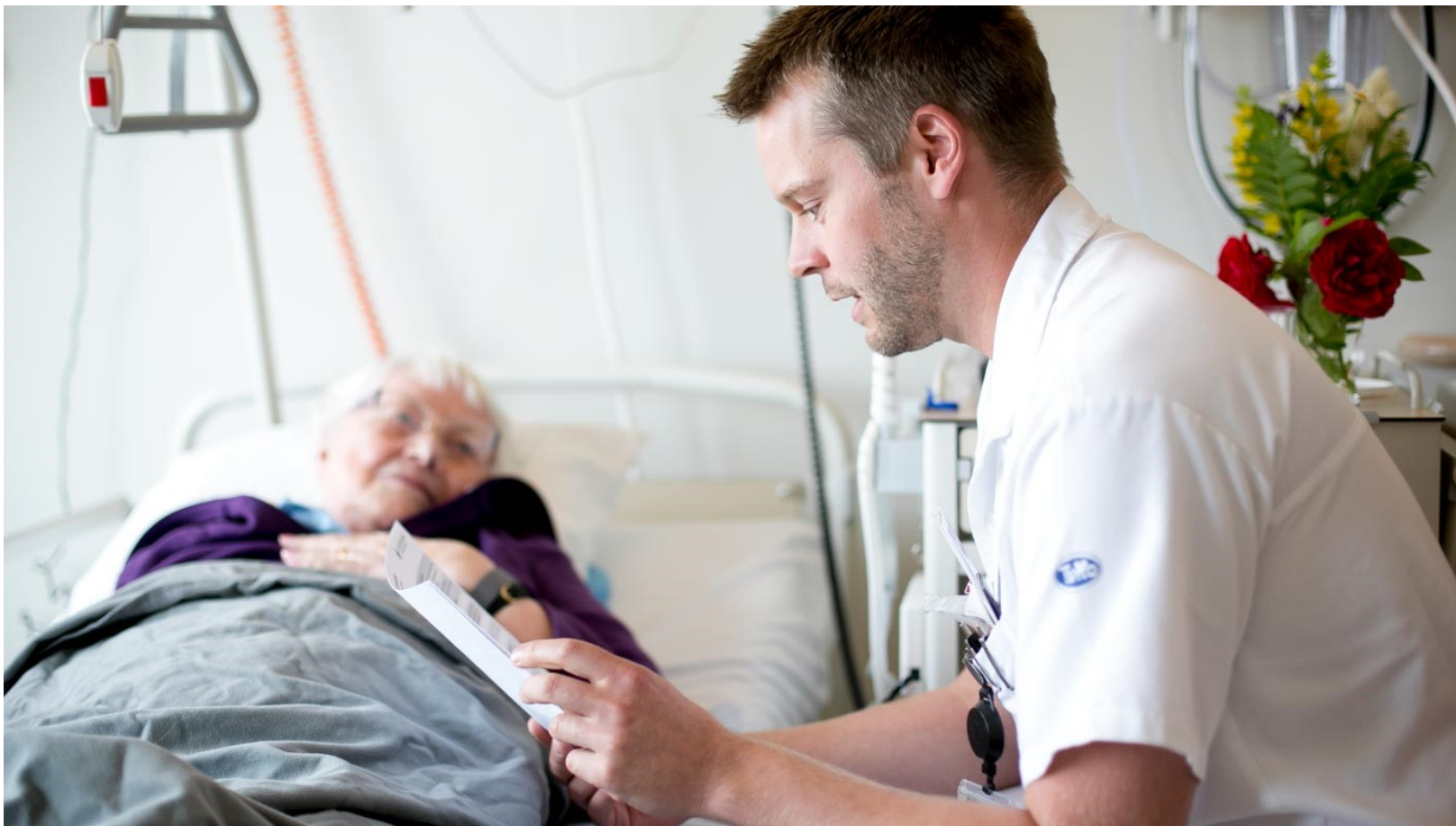
Vad säger
Esther?

5P

[illegible]

Pandemin

2022-04-27

Nationell mätning av följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler

Källa:

<https://skr.se/skr/halsasjukvard/patientsakerhet/matningavskadorivarden/matningbasal/hygienrutiner.10973.html>

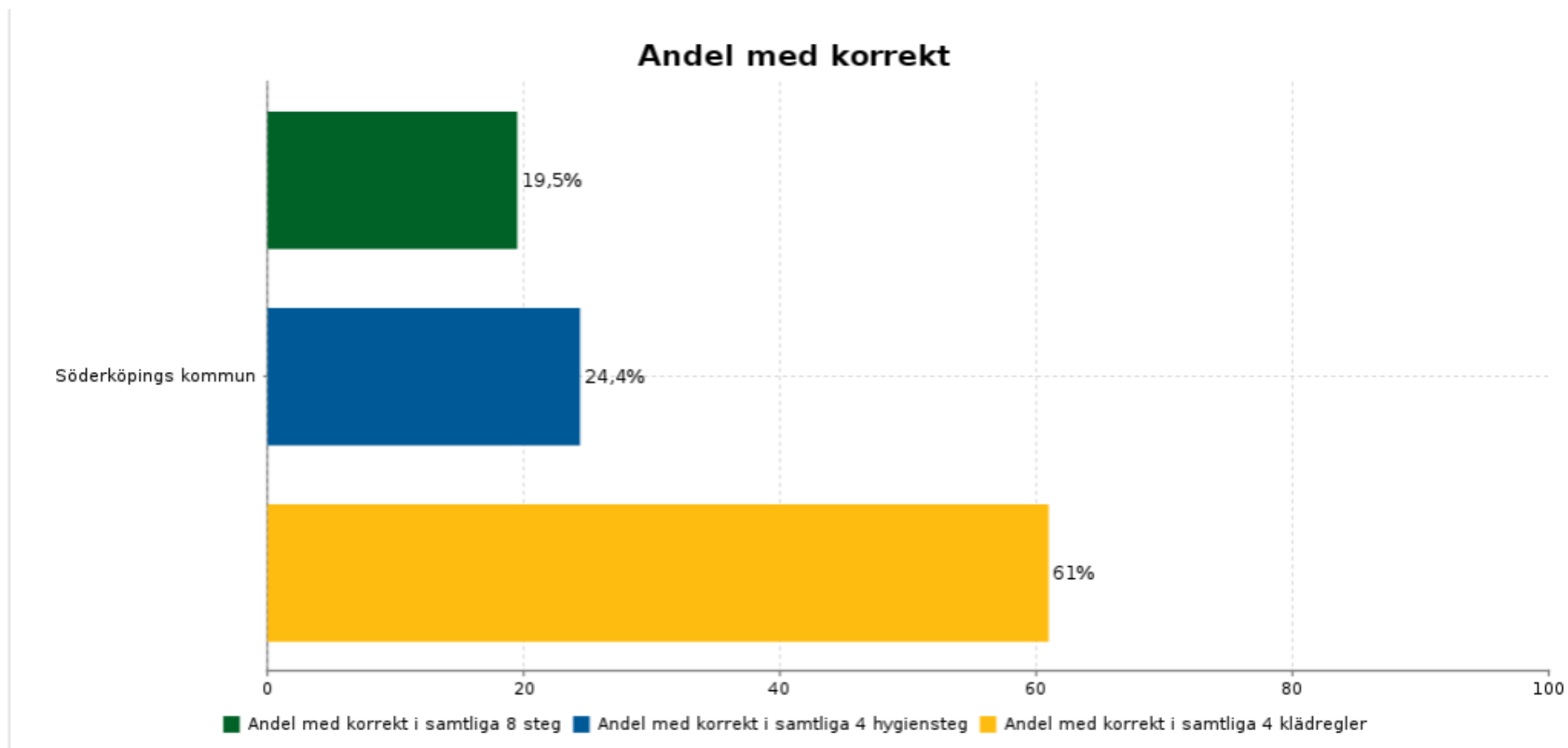
Bild från : <https://utbildning.socialstyrelsen.se/learn/course/263/play/1892/basala-hygienrutiner-en-introduktion>

2022-04-27

Observerad person	Yrkes-kategori	Korrekt desinfektion av händerna före	Korrekt desinfektion av händerna efter	Korrekt användning av handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor ¹	Korrekt användning av engångsförkläde av plast/patient-bunden skyddsrock ²	Korrekt följsamhet till basala hygienrutiner (Korrekt i samtliga fyra steg) ³	Korrekt arbetsdräkt	Fri från ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor	Naglar korta och fria från nagellack och konstgjort material ⁴	Kort eller uppsatt hår	Korrekt följsamhet till klädregler (Korrekt i samtliga fyra steg)	Korrekt följsamhet till basala hygien-rutiner och klädregler (Korrekt i samtliga åtta steg)	Löpnr ⁵ för att möjliggöra ev. korrigering i efterhand
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													

Obser- verad person	Yrkes- kategori	Korrekt desinfektion av händerna före	Korrekt desinfektion av händerna efter	Korrekt använd- ning av handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor ³	Korrekt användning av engångs- förkläde av plast/patient bunden skyddsrock ⁴	Korrekt följsamhet till basala hygien- rutiner (korrekt i samtliga fyra steg) ⁵	Korrekt arbets- dräkt	Fri från ringar, klockor, armband, bandage och stödskenor	Naglar korta och fria från nagellack och konstgjort material	Kort eller uppsatt hår	Korrekt följsamhet till klädregler (korrekt i samtliga fyra steg) ⁶	Korrekt följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler (Korrekt i samtliga åtta steg) ⁶	Löpnr ⁶ för att möjliggöra ev. korrigeringar i efterhand
1	Ssk	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	
2	Usk	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	
3	Läkare	Ja	Ja	ej relevant ⁴	ej relevant ⁶	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	
4	Studerande	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	
5	Vårdbitr.	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	

19,5% med korrekta hygienrutiner och klädregler

Prioriteringar

Personalförsörjning

- Kontinuitetsplanering

Förhindra smittspridning

- Basala hygienrutiner och klädregler (BHK)
- Avstånd

Mål

95% följsamhet till BHK ska uppnås inom en månad av all personal inklusive alla vikarier inom socialförvaltningen i Söderköping.

100% av chefer och medarbetare (ca 350 personer) ska ha hygienutbildning när de tjänstgör i våra verksamheter.

Utbildningen är en omedelbar åtgärd och alla ska gå utbildning första arbetspasset efter ställningstagandet. Uppföljning inom en vecka.

Mål

2022-04-27

Formulera mål

För vem?
Hur bra?
Tills när?

Tänk SMART:
Specifikt Mätbart Accepterat Realistiskt Tidsatt

<https://kunskapsstyrningvard.se/verksamhetsutveckling/omverksamhetsutvecklingattnaditvivill/definieraproblemochformuleraamal.1833.html>

Langley GJ, et al. *The Improvement Guide: a Practical Approach to Enhancing Organizational Performance*. 2nd ed. San Francisco: Jossey-Bass; 2009.

Söderköpings mål

För vem?
Hur bra?
Tills när?

95% följsamhet till BHK ska uppnås inom en månad av all personal inklusive alla vikarier inom socialförvaltningen i Söderköping.

100% av chefer och medarbetare (ca 350 personer) ska ha hygienutbildning när de tjänstgör i våra verksamheter.

Utbildningen är en omedelbar åtgärd och alla ska gå utbildning första arbetspasset efter ställningstagandet. Uppföljning inom en vecka.

Problemlösning- analys och förståelse

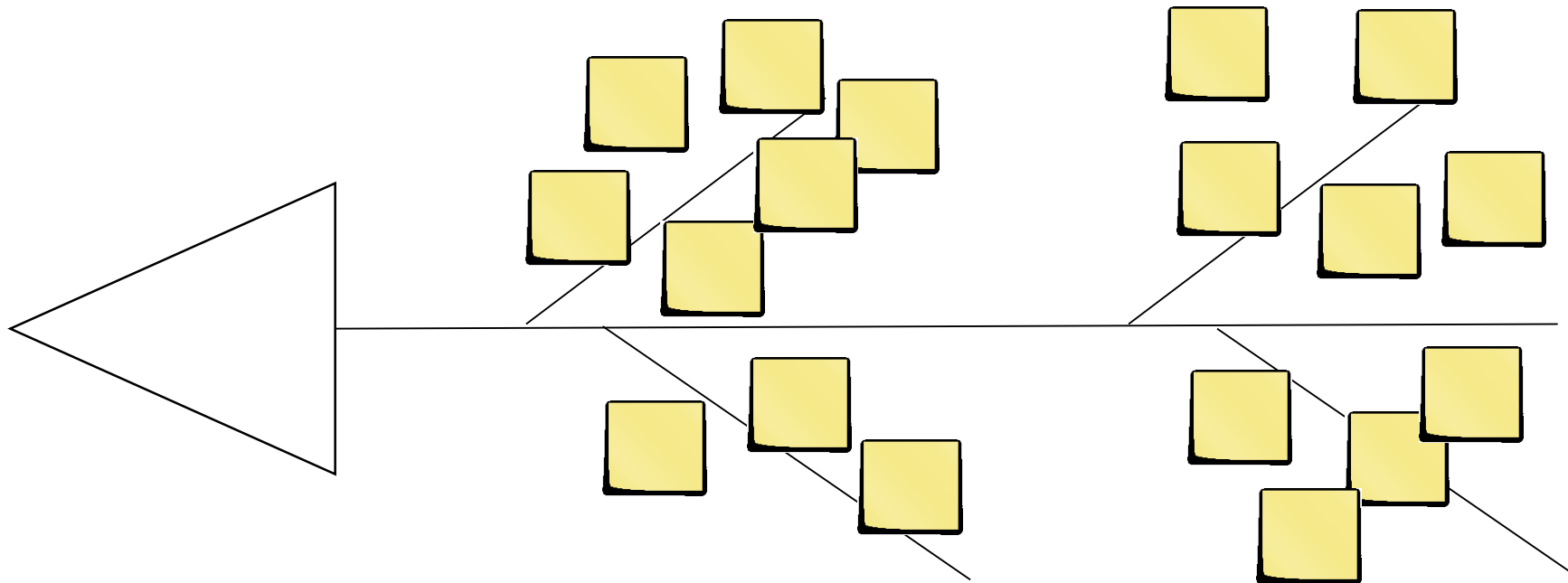
Varför är problemet som det är? Varför är vi inte redan i mål?

Fiskbensdiagram [Hitta verktyget här](#)

Vad påverkar att målet uppnås?

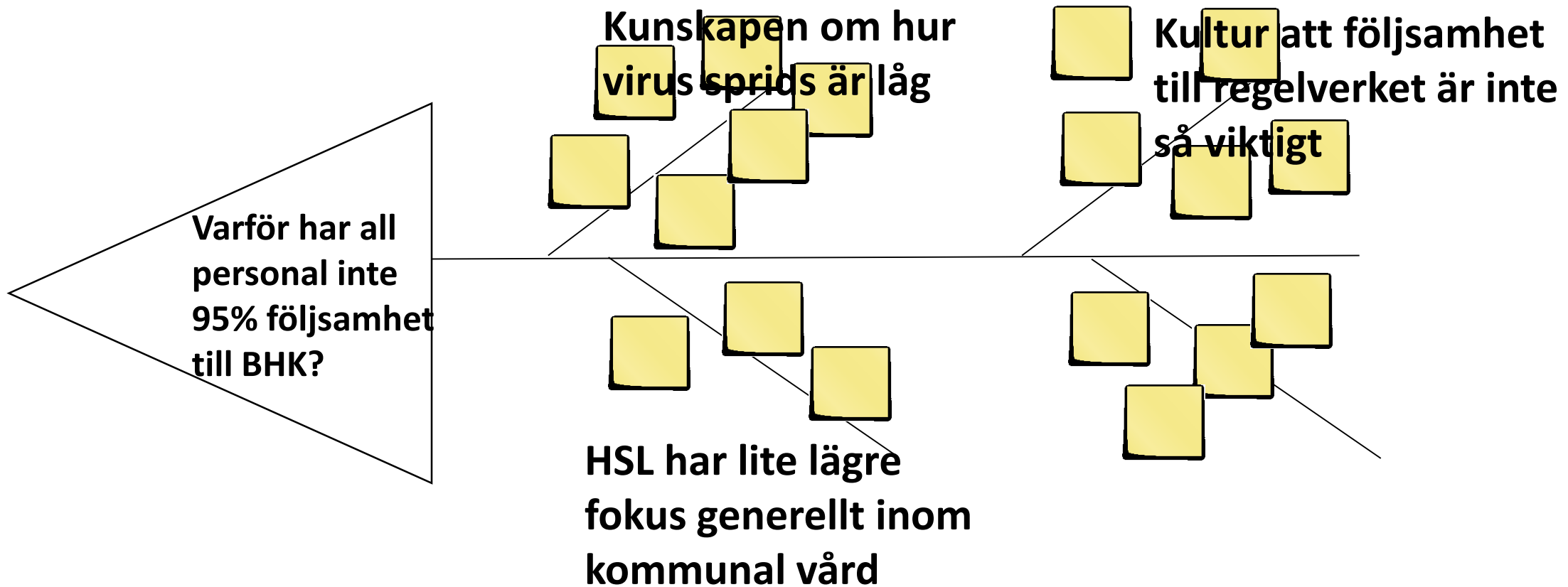
Påverkansanalys [Hitta verktyget här](#)

Fiskbensdiagram (Ishikawadiagram)

Ishikawa, Kaoru (1985), What Is Total Quality Control? The Japanese Way (1 ed.), Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall,

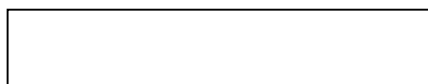
Fiskbensdiagram (Ishikawadiagram)

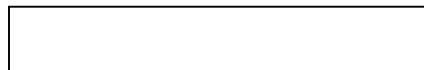
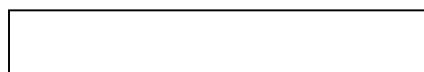
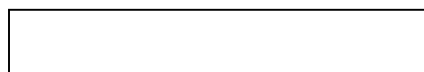
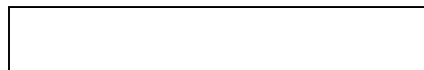
Påverkansanalys

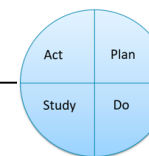
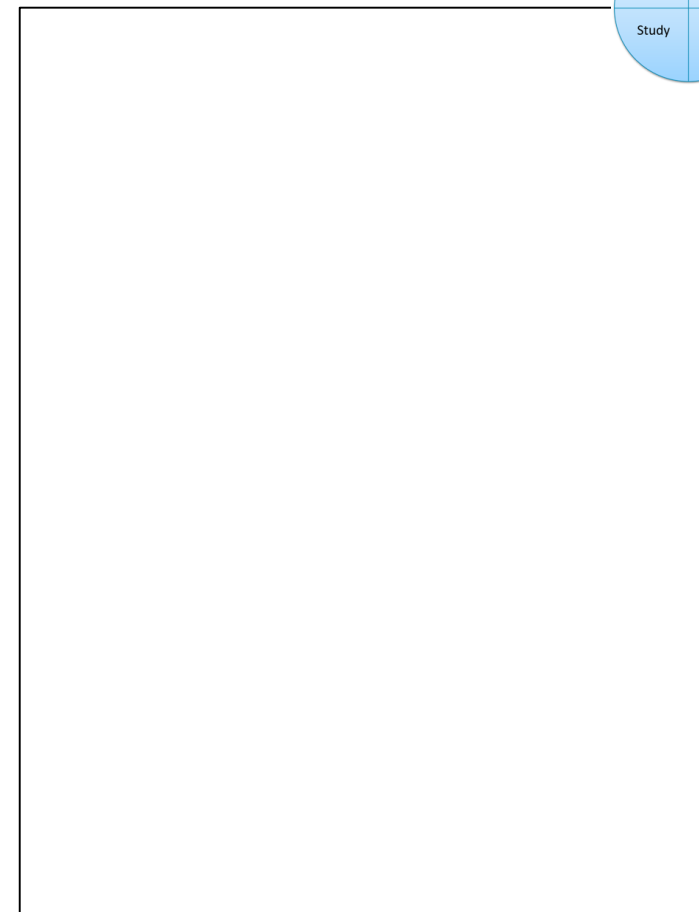
Mål/
målområde

Primära påverkansfaktorer
(2-4)
"Vad?"

Sekundära påverkansfaktorer
"Hur?"

Bennett B, Provost L. What's YOUR Theory? Quality Progress.

2015;48(7):36-43.

Langley GJ, et al. The improvement guide : a practical approach to enhancing organizational performance. 2nd ed. San Francisco: Jossey-Bass; 2009.

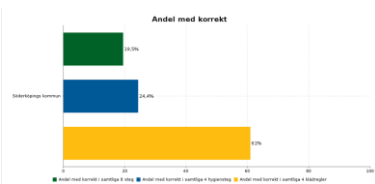
Reed JE, et al. Designing quality improvement initiatives: the action effect method, a structured approach to identifying and articulating programme theory. BMJ Qual Saf. 2014;23(12):1040-8.

Påverkananalys

Mål/ målområde

95% följsamhet till BHK för all personal inom en månad.

100% av chefer o all personal inkl alla vik ska ha hygienutbildning när de tjänstgör i våra verksamheter, omedelbar åtgärd, man skulle gå utb första arbetspasset efter ställningstagandet, följdes upp en vecka senare. (ca 500 medarbetare)

Primära påverkansfaktorer "Vad?"

Ledningens engagemang

Kultur – vikten av Basala hygienrutiner

Fokus på hälso- och sjukvård

God kunskap hos chefer och medarbetare

Sekundära påverkansfaktorer "Hur?" Idéer

Mätningar och observationer av BHK görs

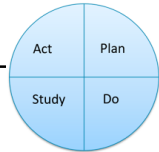
Utbildning 15 min/person innan nästa arbetspass

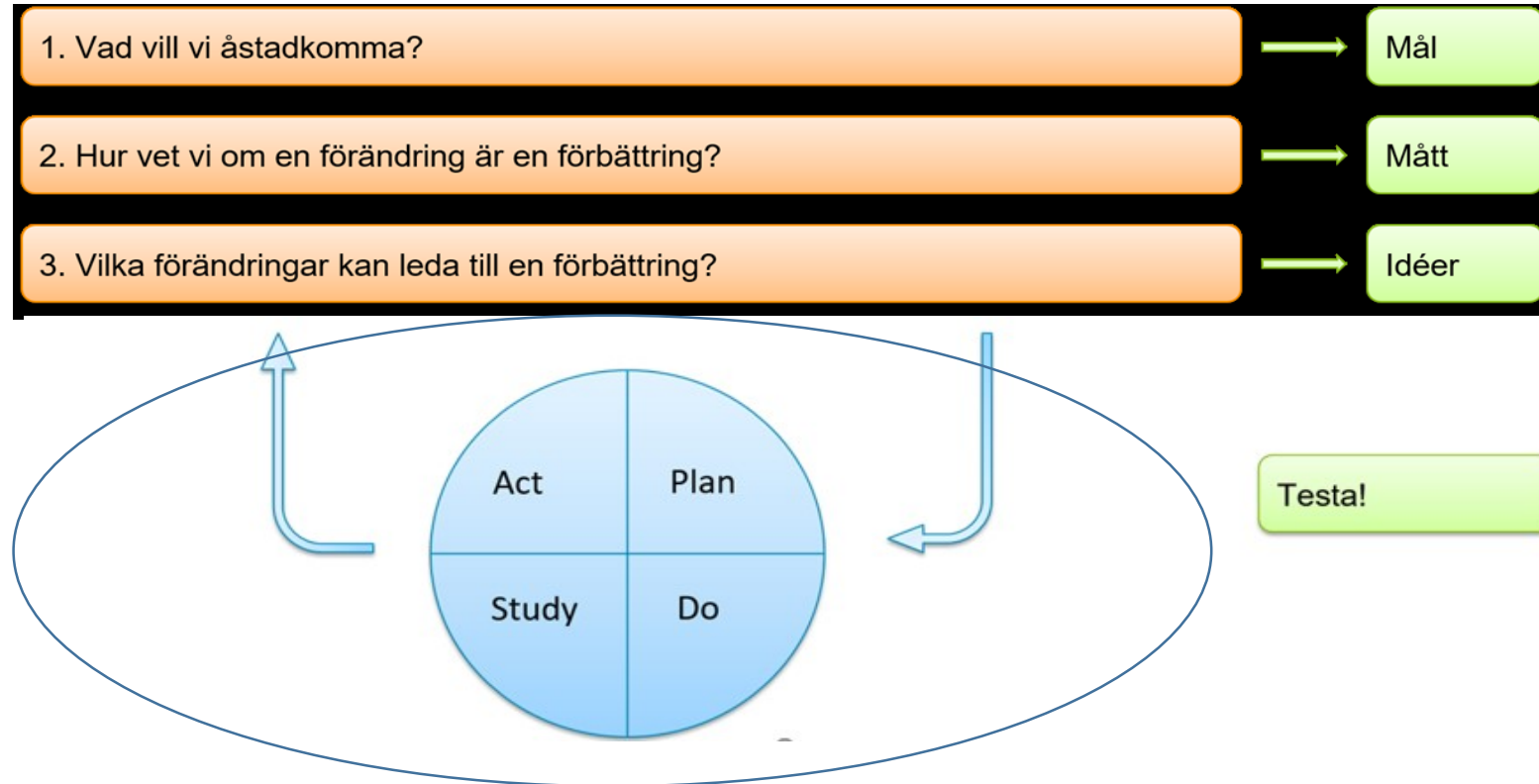
Hygienombud på alla enheter

Hygienombud och chefer har delat Ansvar

Information om mätningar/resultat 1 gång /v/enhet

Pröva idéer - PGSA-hjulet

<https://kunskapsstyrningvard.se/verksamhetsutveckling/omverksamhetsutvecklingattnaditvivill/forbattningochimplementering.1837.html>

Langley GJ, et al. *The Improvement Guide: a Practical Approach to Enhancing Organizational Performance*. 2nd ed. San Francisco: Jossey-Bass; 2009.

PGSA

Planera-Göra-Studera-Agera

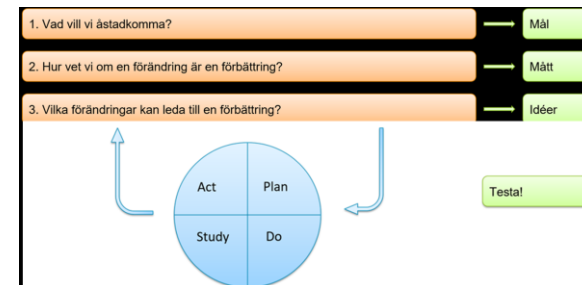
4. Agera

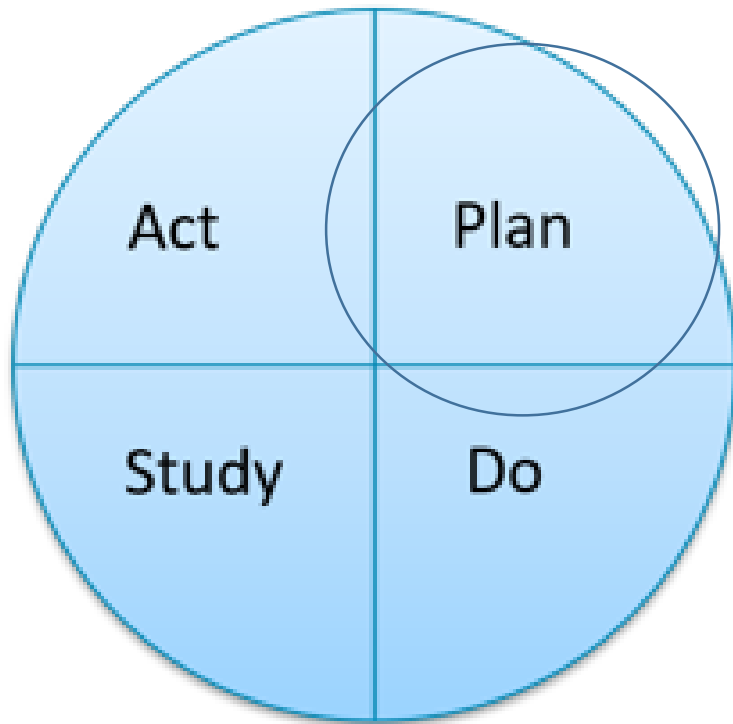
3. Studera

Steg 1:
Planera

2. Göra

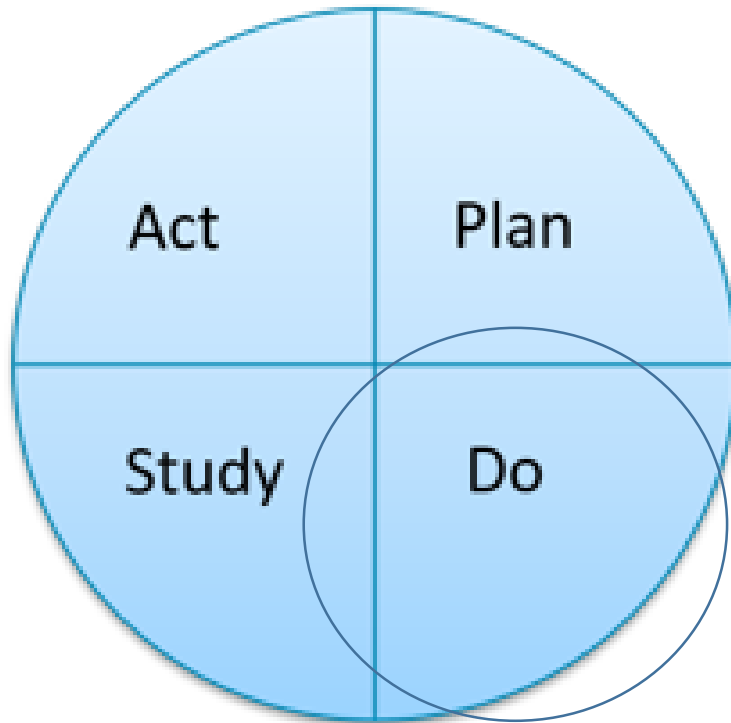

Planera testet

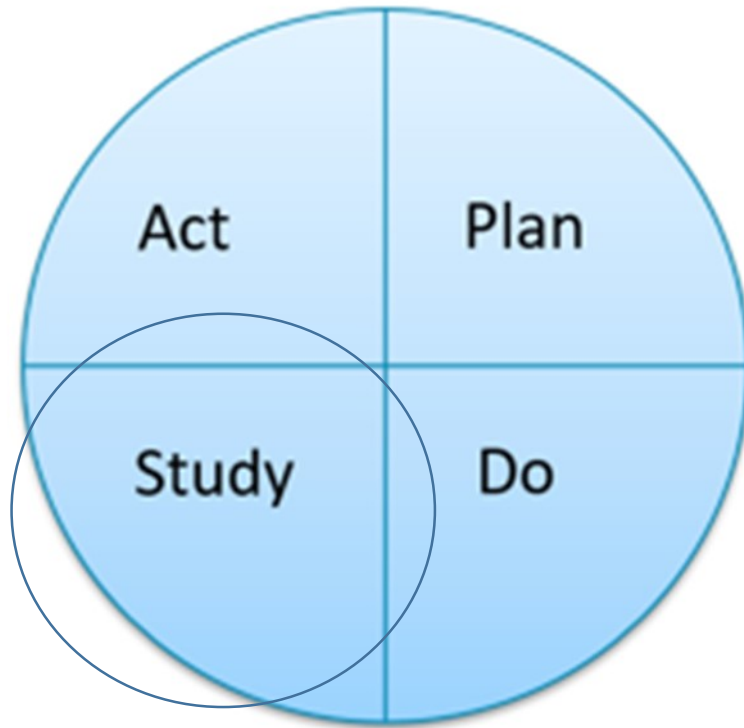
- Vad vill vi förbättra?
- Gör en plan
- Hur?
- När?
- Var?
- Behöver jag stöd?

Göra testet

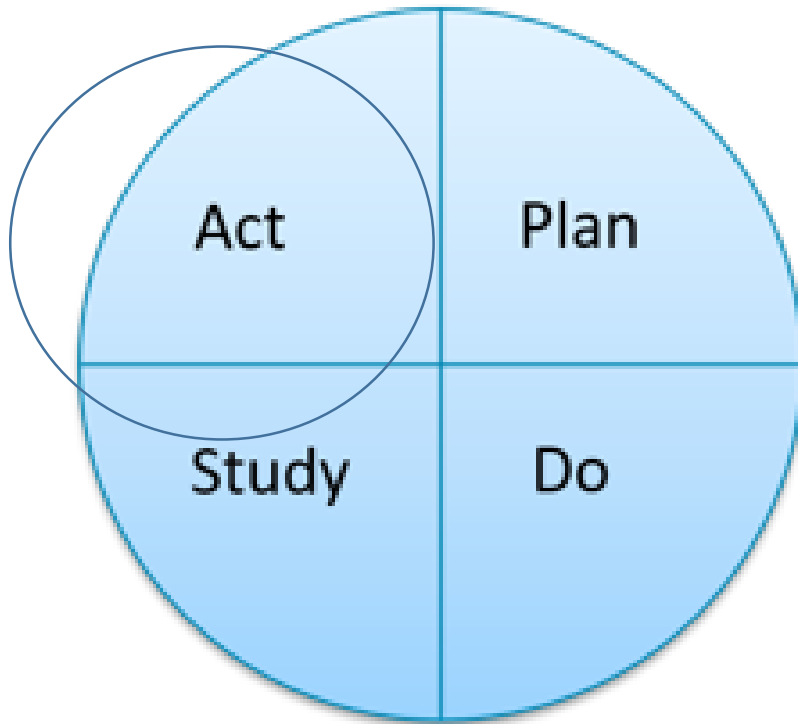
- Gör förändringen
- Håll koll med enkel mätning
- Vad går bra?
- Vad är svårt?

Studera testet

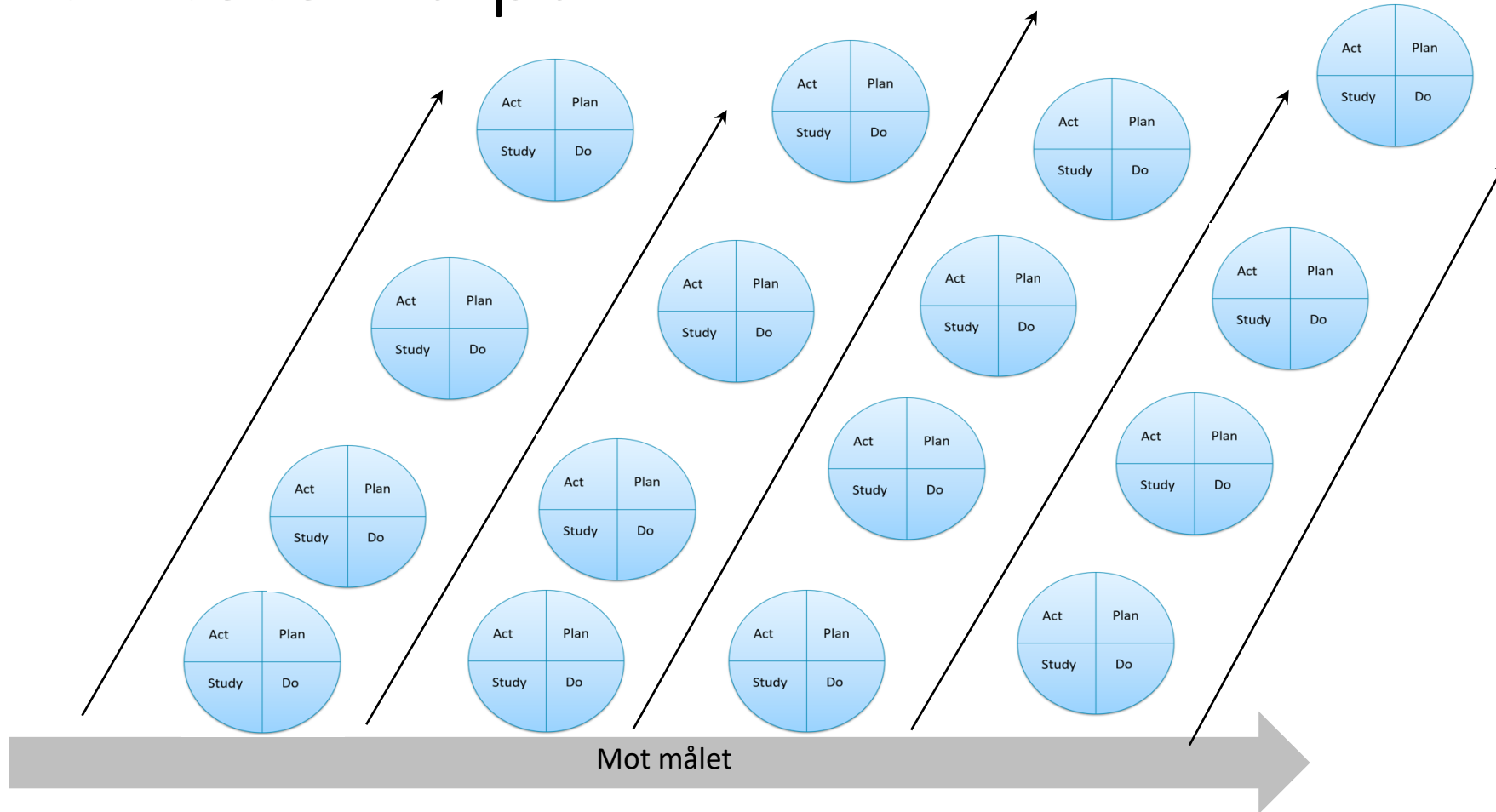
- Hur har det gått?
- Jämför resultat med målet
- Är förändringen en förbättring?

Agera utifrån testet

- Är den här förändringen något som vi vill/ska fortsätta med?
- Vilket är vårt nästa steg?

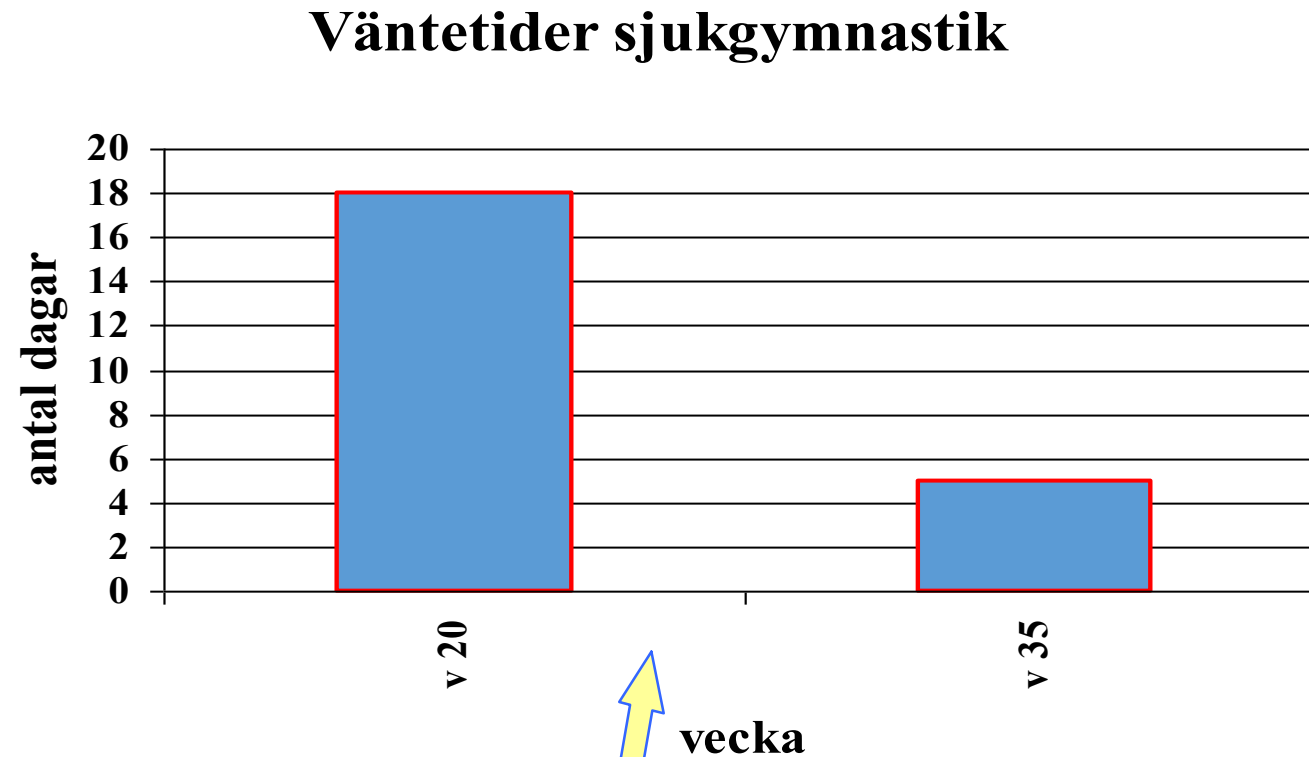
Följa sina resultat, resursåtgång, hur rullade aktiviteterna på

Resultat och visualisering

Veta att en förändring är en förbättring

vecka	antal dagar
v 20	18
v 35	5

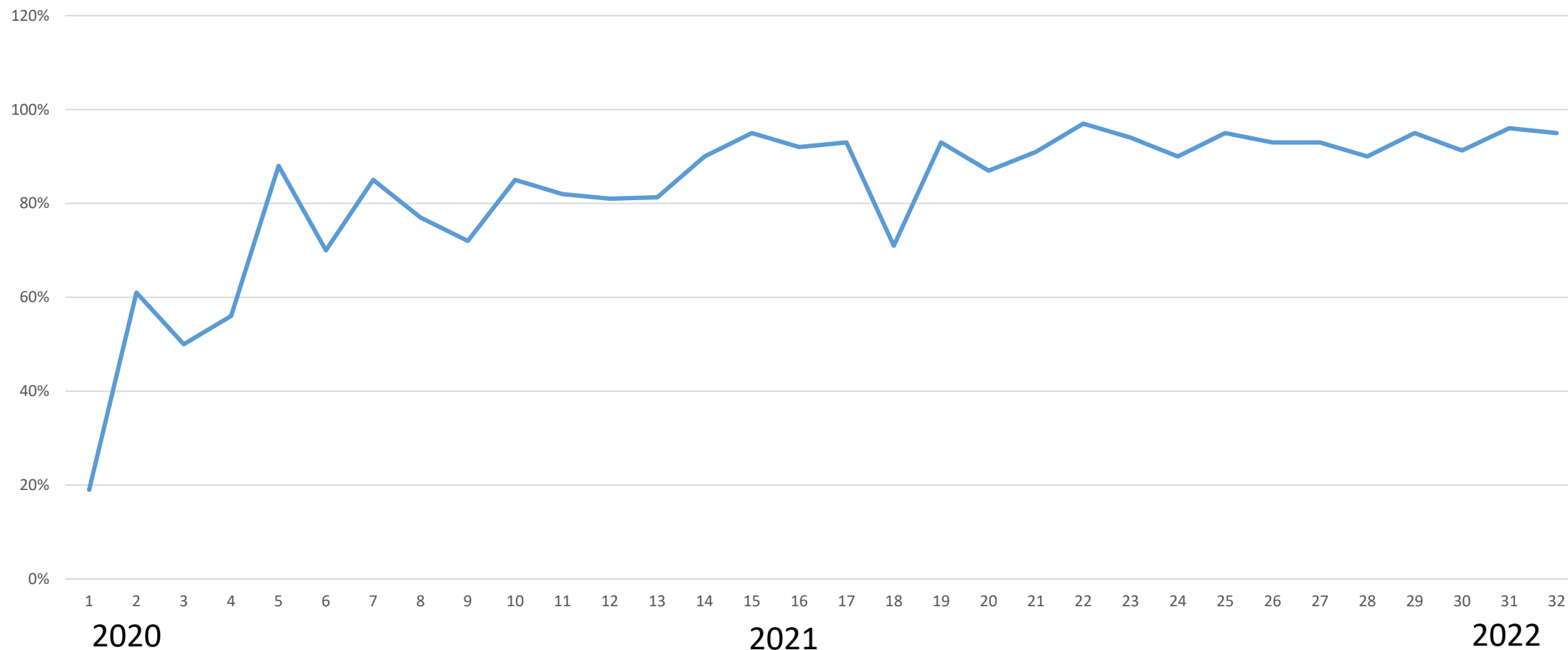
TEST fr o m v 26
Havregrynsgrötsfrukost
HYPOTES
Ökad effektivitet på dagtid ger kortare väntetid

Mäta över tid

vecka	antal dagar
v 20	18
v 21	10
v 22	2
v 23	8
v 24	14
v 25	5
v 26	14
v 27	6
v 28	20
v 29	4
v 30	11
v 31	17
v 32	3
v 33	9
v 34	15
v 35	5

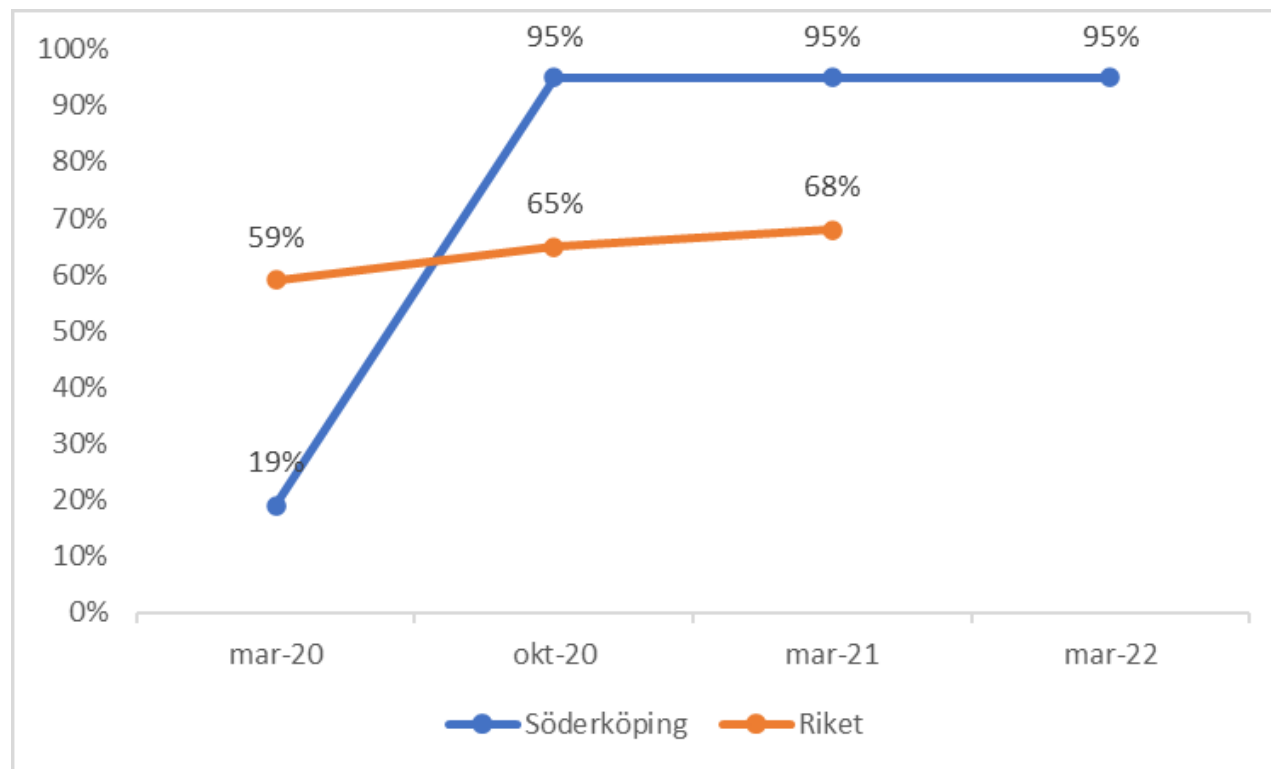

Följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler Söderköpings kommun 2020-2022

Förändringar som ledde till förbättring

Andel BHK

	Mars 2020	Oktober 2020	Mars 2021	Mars 2022
Söderköping	19%	95%	95%	95%
Riket	59%	65%	68%	

Mätning: SKR:s Punktprevalensmätning i basala hygienrutiner och klädregler

Lärande och nästa steg – framgångsfaktorer

- Systematiska förbättringsarbete
- Mätningar - täta
- Uppföljningar - täta
 - Har åtgärder vidtagits?
 - Vad hade de för effekt?
- Helheten
- Kommunikation
- Stöd

"Hygienombuden har varit så viktiga"

"Tjata, tjata och tjata"

"Man måste mäta"

"Ledningen måste efterfråga resultat och tycka att det är viktigt"

"Man måste följa upp!"

Basal hygien bäst hos de som mäter

SKR:s mätning om basal hygien visar att omsorgen behöver bli bättre. Men det finns många kommuner som får höga poäng. Hemligheten? Man måste mäta för att veta.

Basal hygien är A och O för att minska risken för smitta. Därför är det inte konstigt att SKR:s mätning om basala hygienrutiner och klädregler fick så stor uppmärksamhet i vintras. Resultaten då visade att det fanns behov av förbättringar.

Bättre men inte bra nog

Sedan dess har stora utbildningsinsatser gjorts i omsorgen, och under vecka 40 och 41 ordnade SKR en extra mätning. Visar den att insatserna har givit resultat? Det verkar så. De flesta kommuner visar bättre resultat, även om jag hade hoppats på mer.

Enligt mätningen klarar personalen sju av åtta steg bra. Det som brister på många håll är handdesinfektion före vårdinsats. I kommunerna följer 69 procent av medarbetarna basala hygienrutiner, 89 procent följer klädregler. Det är en ökning med fyra respektive tre procentenheter. Här måste vi bli mycket bättre.

Söderköping ett lysande exempel

Mätningen visar också att det finns stor variation mellan kommuner. Årets största förbättring står Söderköping för. Kommunen har gått från 19 till 95 procent följsamhet i alla steg. Så vi frågade Åsa Carlsson, medicinskt ansvarig sjuksköterska i Söderköping: Hur gjorde ni?

Enligt Åsa Carlsson började det med en riktig kalldusch i våras när de fick resultaten från att för första gången ha deltagit i mätningen. Efter det tog de benhårt sikte på förbättring. Varje vecka har de stämt av med alla chefer. Hygienombud finns på alla arbetsplatser. Ledningen har stöttat. Men enligt Åsa Carlsson är den allra viktigaste lärdomen denna: Man måste mäta för att veta.

Vad kan vara problemet där det brister?

Vad är det då som brister hos kommuner med låga resultat? En orsak kan vara att medarbetarna tror att de gör rätt, och att det utan kontroll kan vara svårt att få syn på det som inte stämmer. I mätningen ser vi att de kommuner som har låga resultat ofta är de som är med i mätningen för allra första gången.

En annan orsak kan handla om att det tar tid innan ett arbetssätt sitter i ryggmärgen. Rätt utbildning är en förutsättning, men det krävs en struktur runt omkring som stöttar, och som håller i och håller ut.

Var med i nästa mätning

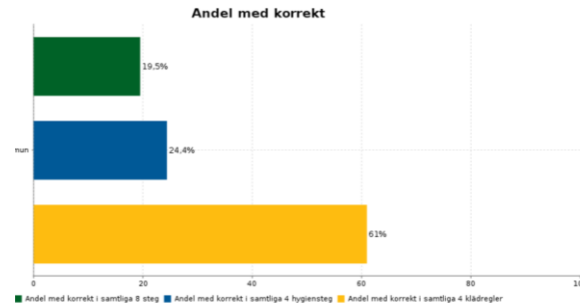
Kommunerna har gjort enorma insatser under våren. Att utbilda så många medarbetare är en stor bedrift med tanke på det pressade läge covid-19 inneburit för verksamheterna.

skr:s nyhetssida 2021-03-24

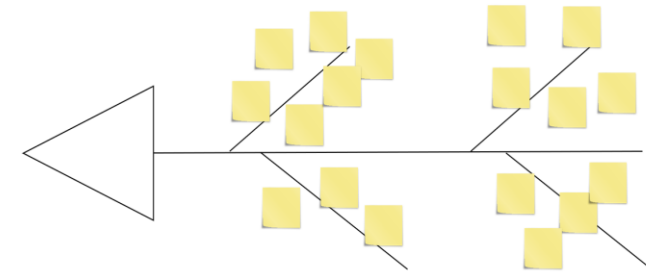
Definiera problem – Bakgrund, baseline och gap

Vad säger Esther?

2022-04-27

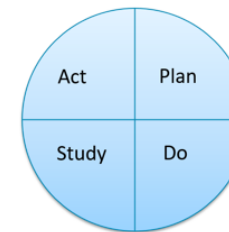
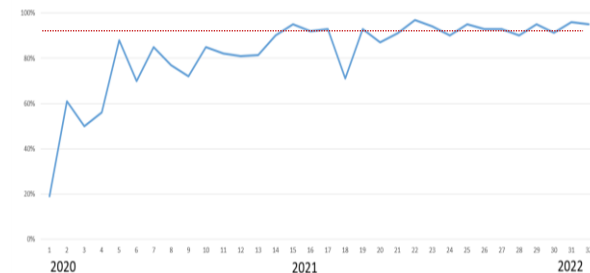

Mål
För vem?
Hur bra?
Tills när?

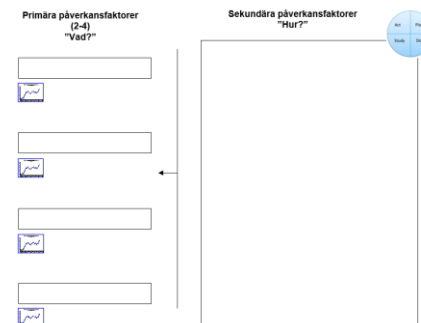

2022-04-27

I MÅL

SÖDERKÖPING.SE

Region
Jönköpings län

Verksamhetsutveckling i kunskapsstyrning

Kunskapsstyrning hälso- och sjukvård

Sök

Kunskapsstöd

Uppföljning och analys

Verksamhetsutveckling

Programområden och samverkansgrupper

Om kunskapsstyrning

[Kunskapsstyrning vård](#) / [Verksamhetsutveckling](#) / Verksamhetsutveckling i systemet för kunskapsstyrning

Publicerad 4 februari 2022

Verksamhetsutveckling i systemet för kunskapsstyrning

I systemet för kunskapsstyrning tas det fram olika typer av nationella kunskapsstöd. För att omsätta dessa i praktik, kan det underlätta att använda verktyg för verksamhetsutveckling.

Att omsätta nya kunskapsstöd i praktik är inte något som sker automatiskt. Det krävs ofta en tydlig vilja, tid, bra ledarskap samt metoder och verktyg.

På dessa sidor finns en sammanställning av regionernas kunskap och verktyg kring verksamhetsutveckling. Det finns även goda exempel, länkar till andra kunskapskällor och konkreta verktyg att använda i det lokala förbättringsarbetet.

Kontakta oss

Kontakta kunskapsstyrning hälso- och sjukvård

[Verksamhetsutveckling i systemet för kunskapsstyrning](#)

Verksamhetsutveckling

Verksamhetsutveckling i systemet för kunskapsstyrning

–

Förberedelser och tips

Definiera problem och formulera mål

Nuläge och gapanalys

Problemlösning

Idéer för förbättring

Handlingsplan och förändringsplanering

Resultat och visualisering

Lärande och nästa steg

Verksamhetsutveckling, exempel höftfraktur

+

Ledarskap och förbättringsteam

Patientmedverkan

Tack för att ni har lyssnat!

Kristina Malmsten, kristina.malmsten@rjl.se

Åsa Carlsson, asa.carlsson@soderkoping.se

